

Potilas- ja sosiaaliasiavastaavien selvitys vuodelta 2023

Kaupunginhallitus 02.09.2024 § 228

641/05.00.00/2024

Valmistelija Hallintojohtaja Matti Bergman

Pohteen aluehallitus on 13.8.2024 § 332 käsitellyt potilas- ja sosiaaliasiavastaavien selvityksen vuodelta 2023. Pohde on lähettänyt selvityksen varhaiskasvatuksen osalta kaupungille tiedoksi.

Vuoden 2023 selvitys annetaan aiempien lakien nojalla. Toimintaa säätelevä lainsäädäntö uudistui vuoden 2024 alusta (Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista 739/2023). Vuoden 2023 selvitys on ensimmäinen Pohteen toimintaa koskeva selvitys. Selvityksessä käydään läpi sekä sosiaalihuollon ja varhaiskasvatuksen asiakkaiden että terveydenhuollon potilaiden aseman ja oikeuksien kehittymistä asiamiehille tulleiden yhteydenottojen perusteella.

Sosiaaliasiamiestoiminnan osalta selvitys kattaa sekä julkisen että yksityisen palvelutuotannon (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (8.7.2022/603)). Terveydenhuollon osalta vuonna 2023 Pohteen asiamiehet vastasivat vain Pohteen alueen julkisen terveydenhuollon asiamiestoiminnasta. Vuodesta 2024 alkaen Pohteen asiavastaavat hoitavat myös alueen yksityisen terveydenhuollon asiavastaavaatehtävät.

Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on:

- 1) neuvoa asiakkaita tämän lain soveltamiseen liittyvissä asioissa;
- 2) avustaa asiakasta 23 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa;
- 3) tiedottaa asiakkaan oikeuksista;
- 4) toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi; sekä
- 5) seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä hyvinvointialueella ja antaa siitä selvitys vuosittain hyvinvointialueelle. (8.7.2022/603)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1993) edellyttää, että jokaiselle terveydenhuollon toimintayksikölle on nimettävä potilasasiamies. Kahdella tai useammalla toimintayksiköllä voi myös olla yhteinen potilasasiamies. Yksityisillä terveydenhuollon palveluntuottajilla tulee olla nimettynä oma potilasasiamies (muutos 2024 alkaen).

Potilasasiamiehen tehtävät potilaslain 11 §:n mukaan:

1. neuvoa potilaita potilaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa
2. avustaa potilasta 10 §:n 1 ja 3 momentin tarkoitetussa asioissa
3. tiedottaa potilaan oikeuksista
4. toimia muutenkin potilaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi.

Vuoden 2023 potilas- ja sosiaaliasiamiehen yhteydenottojen yhteinen nimittäjä on edellisen vuoden tapaan vaikeus päästä palveluiden piiriin. Asiakkaat ja potilaat jonottavat ja odottavat. Asiakkaat odottavat palvelutarvearvioita ja päätöksiä palveluista. Potilaat odottavat ja jonottavat vastaanotoille pääsyä, jonottavat mielenterveys- ja päihdepalveluihin ja jonottavat erikoissairaanhoidon. Epätietoisuus on suurta, koska ei tiedetä, kuinka kauan jonotetaan ja välillä ei edes tiedetä, minne jonotetaan. Tämä sama tilanne tuotiin esille jo viime vuoden 2022 potilas- ja sosiaaliasiamiesten antamassa selvityksessä ja vaikuttaa siltä, että vaikeudet ovat edelleen lisääntyneet vuoden 2023 aikana. Palveluita suunniteltaessa puhutaan asiakaslähtöisyydestä, mutta tosiasiallisesti asiakas on se, joka joutuu joustamaan organisaatioiden resursseista ja tarpeista lähtien.

Liite	Potilas- ja sosiaaliasiavastaavien selvitys 2023
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena
Päätösesitys	Esitetään kaupunginvaltuustolle: Merkittään tiedoksi.
Päätös	Hyväksyi esityksen. Merkittiin pöytäkirjaan, että hallintojohtaja Matti Bergman esitteli asiaa kokouksessa.